

آنادولو مجموعهسى

صاى : ۷

محمد خالە	صرغىش تارىخى
ضياءالدين فەرى	جون دوۋەى
ابوالقېم مەقى	آنادولو اقليسى
مېرر جېب	تورك اوجاغى
فازىق ئافە	جاناۋار
اسماعىل نامى	داغ باشىدە بركىچە
مكەمەن خېلىل	آنادولونك فەنى
مەسەن جەمىل	رايىتدە رانات تاغورە
محمد خالە	قېرىنتى
محمد خالە	نجاتىك شەرى

آيك ايزلى : ارضروم فلاكتى - بىكى قافقاسيانى تىرىك - ولايات شىرقىيە مەكتۇبارى

صوك دىققەدە آنادولونك اوز چوچوغى استاد
صياكوك آلب بىكك ازىخالى خىر آلان مجموعه مىر بوبوك
ضياىي نائىرلە قىدە وقارلىرىنە عرض تەرىت ايلار

بىكى مەتبە

۱۳۴۰

میزه سی اولان اوبدین ، دنیایه کوسکون ، حیاتدن یورغون و بزکین ماهیت روحیه یی
اقتحام ایله یرینه دنیا نشووه سیله ، یاشامق شوقیه ، یامق ، ابداع ایتک هوسیه دولو
بر نیکیینلک اقامه ایتشدرد .

تاغوره هیچ بر هند شاعر ویا رسولنه ، ایام حیاتنده میسر اولمیان بر تأثیر ونفوذ
احراز ایتشدرد . او من طرف الله دنیایه امامتله مبعوث اولدیغنی شعورلی بر قناعتله بیلمکده ،
وبونده کی فوق العاده مسئولیتی مدرک یولتمقدردرد . تاغوره نك اثرلری بشریت نجات یولنی
کوسترمک ایسته یین بیوک بر امامک خطبه لریدرد . تاغوره شرق ایله غربک بر برینه تقرب
ایتمسه طرفداردرد . شاعرک مطالعاتنه نظراً غربک مدینته رغماً نقایصی ، شرقک فقرینه
رغماً خصایصی واردرد .

اونک سانیققتانده بر قیر مکتبی واردرد . بوراسی پدرینک انزو اکاهی ایدی . بوندن
دولانی تاغوره بوراسنی انتخاب ایتشدرد . اوبوراده ، آچیق هواده ، طوغرودن طوغرویه
طبیعتک قوجاغنده ، کونشک ویلیدیزلرک آلتنده ، کندی ایستدیکی وطوغری بولدوغنی
وجهله شاگردلرینه درس اوقوتیور ، موعظه لرله کنج روحلری ارشاد ایدیور .
واعظ ومعلم تاغوره بوموعظه لردن بر قسمی « روح زمزمه لری » اسمی آلتنده جمع
وتلفیق ایتشدرد . [۱]

حسن جمیل

تَحْلِيلُ وَتَنْقِیْدُ

قیرینی

محرری : فاضل احمد بک

دنیاده کوزهل فکر وکوزهل سوز قادر انسانی تسخیر ایدن نه واردرد ؟ کوزهل
فکر وکوزهل سوز ، دنیا یاراتیلدیغندبری هیچ بر آن ، قلبک آناختاری اولمق خاصه سی
قایب ایتهدی . فتحی ، اک صارپ وقوتلی قلعهلردن بیگ کره مشکل اولان انسان قلبنی
آچقی ، یالکز کوزهل فکره وکوزهل سوزه نصیب اولان نادر سعادتلدردرد .

[*] تاغوره نك کلیات آثارینک یاریدن زیاده سی انکلیزجه یه ، مهمجه بر قسمی آلمانجه یه ،
وقسمآده فرانسه زجه یه ودیگر غرب لسانلرینه ترجمه اولتشدرد .

انسانلر ، خلقه غنود و خودبندلر ، بن هنوز حیاتمه ، کندی دوشوندیکنه
 صاریلیان ، کندی بکنمه بن بر آدمه تصادف اتمه دم ؛ اویله که ، آرتق انسان دینجه ،
 عناددن ، خودبیندن مرکب بر خلیطه تخیل ایدیورم . بوکا رغماً شاهد اولدم که ،
 هر هانکی بر فجاعتک قارشیسنده تیرمه بن ، یوموشامیان انسان قلبی ، بعضاً بر دمت
 کوزهل فکرک ، بر دیزی کوزهل سوزک اوکنده درحال چتین مقاومتلرینی براقیور ؛
 درحال بال مومی کبی ، پارماقلرک اوچلرنده ایسته نیلن شکلی آلان بر شی اولویور .
 بونک ایچون ، کوزهل فکرک و کوزهل سوزک عندمده بویوک قیمتی وار ، عناددن ،
 خودبیندن مرکب ایکره نچ خلیطه دن ، انساندن أسیرکه دیکم موقعی ، ایچمده بن بونلره
 ویریورم . ذاتاً بن ویرمه سه مده ، کوزهل فکرک و کوزهل سوز ، تختی قازانمش ، کوکلر
 اوزرنده عصرلرجه اول سلطنتی قورمشدر . اُک اوزاق زمانلرده بیله ، کوزهل فکرکدن
 قادر سلاح ، کوزهل سوزدن مؤثر قوت آرانیرمیدی ؟ اسکی یونانستانی ، اسکی رومی
 خاطر لاییکز : اومدنیت عالمیری ایچنده یوکسه کلرده ، باشلرک اوستنده طوتیلان کیملردی ،
 آلبت بیلیرسکز .

کندیمزه دونجه ، کوزهل فکرک و کوزهل سوزک حاکمیتی بزده ، تاریخمزک تشکلی
 صیراسنده باشلار ، صوگرا حیاتمزک هر صفحه سنده کوریلیرکه ، بر چیفت کله ، قوجه
 براردوی تحریکه کافی کلشدر ، کوچوک بر خطاب ، معظم برملتی حکممه رام آیه مشدر .
 بو مثاللری تکرار اتمکه نه حاجت ، تورک مملکتلری ، شوراده رغبت بولیان ، بوراده
 فلا کته اوغرایان نیجه شاعره ، نیجه فیلسوفه ملجأ اولمه مشمیدر ؟ ثولکه لر طانیرزکه ،
 شهنامه سنی تورکه مدیوندر . کوزهل فکرک ، کوزهل سوز ، جدلریمزه کوره بی بها ایدی .
 آرامزده ، آغزلرینک ایچی آلتونله دولدیریلان شاعرلردن ، حقلرینی اوده یه مدکلرندن
 دولای عفو دیله بن حایه لریتیشدی . کوزهل فکرک و کوزهل سوزه بوجلوبیت بهدریندر .
 اکر براقیلیرسه ، بوجت الی نهایه اوزامق استعدادنده در .

کوزهل فکرک و کوزهل سوزک چشنیسی اُک فضلہ طادان ملت بز . بونک ایچون
 اونلری ذائقه من ذائقه دن دقیقه یه اوزلهر . مع الاسف شیمیدلرده ذائقه مزک حسرت
 چکدیکی لذتده ، اونلرک لذتیدر . قاچ سنه وارکه ، کوزهل فکرک ، کوزهل سوز ،
 عنقا کبی کورونمز اولدی . کوزلریمز ، قولاقلریمز ، حواسمز ، اونلری نرده آرادیسه
 بولامادی . اعتراف ایتلی که ، بوجرومیتک آجیسی یوره کمره ایشله مشدر . مع مافیہ ،
 آرادہ صیراده اوکمره قوریلان فقیر بر صوفرادن نواله چین اولویورز . بزى بوضیافته
 چاغیرانلره منت ازرر .

شو یازدیغیم بش اون سطر ، فاضل احمد بکک « قیرپنتی » سنی قاریشیدیردقدن صوگرا خاطریمه کلدی . بن بووضع بوخچهک ایچنده کوریلهمش اینجیلر بولدم . بولونجهده صبر ایدمهدهم ، قازاندیغیم متاعی هرکسه کوستهرمک ایستهدهم .

فاضل احمد بک ، بزه صوگ اون بش سنهک طایتدیغی ذکاردن بریدر . بوذکا ، قاچ ییلدر ، دردیمزه ، نشئه سنی شفاکی دوکدی . وقت وقت اونک یازیلرنده اضطرابمی سکونه چاغیران برسس دویدم . بوسسده اوپله برنفوذ ، اوپله سینهن برتأثیر واردیکه ، ایشیتدیکه ، قلم بورغولورکن ، دامارلریمی سرین ، تمیز برهوا ییقایور ، صانیوردم . اووقودیغیم زمان فاضل بکک یازیلری اوگندن مطلقا ، مصفا برحاله قالقدم . روحم بخره سنی کندیسنه آچدقچه ، فاضل بک بکا براق بر بهار روزکاری کبی کلدی ، تازده ، باکر بر رایحه پله سرپیلدی . بن فاضل احمد بکدن بویله خصوصی بر فائده کوردیم . هرکسک حصه استفاده سی آریلدقدن صوگرا ، پایمه قالاندن چوق ممنونم . فقط ، فاضل احمد بکک بکا تأمین ایتدیکی اصل ذوق ، اصل لذت ، کوزهل فکر ایله کوزهل سوزی طاندرماسیدر . هر زمان چالاک برکه ییک کبی یوروله ین ذهنی ، متمادیا نفیسه لر دووقودی . قیرپنتی یی قاریشیدیررکن بونلره صیرا صیرا راست کلیرز .

قیرپنتی ، برنثر مجموعه سیدر . محرر ، بونده کی یازیلرینی « بیرتیق ، بیرتیق وزواللی شیئر » عد ایتدیکی حالده اونلر انسانی بو ادعا یه ایناندرمیورلر . فی الحقیقه قیرپنتی باشند نهایته قادار کرانها پالاسپاره لردن عبارتدر . کاشکه هرکسک سویله دیکی سوز ، یازدینی یازی بویله بیرتیق ، بیرتیق وزواللی اولسه .

قیرپنتی یی آیرمغه ، آیقلامغه هیچ لزوم یوق ، ایچلرنده اُسکی دیه اوستمزدن چیقاروب سپته آناجغمز بریسی کورمه دهیم . بالعکس هپسی ، یکی نائل اولدیغمز برخلعت کبی باشمده طاشیا جغمز شیئر . بونلردن بن ، بالخاصه ایکیسنه بایلدیم ، بالخاصه ایکیسی کوزلریمی آلدی : محمود شوکت پاشا زماننده ، احمد صمیم .

« محمود شوکت پاشا زماننده » عنوانی پارچه فاضل احمد بکک دورله آجی راسته زاسیدر ؛ آجی ، زهردن ، زقومندن ده آجی راسته زاسی . کویا محرر اتحاد وترتیق ک عکسی صوراته جان آلاقی بر توقات ووریور ، او قادارکه ، بوتوقادک آلتنده نه زیلن چهره ده کی آتشی ، یانان ، طوتوشان عضله یی فاضل بکک سطرلری آراسنده کورمه مک قابل دکل . بو پارچه ده فاضل بک بکا « قاهر منتقم » حالنده کوروندی . زواللی اتحاد وترتیق ، زواللی پسپایه لر سوروسی . سکا هر شیئدن فضله اضمحلال نه قادار یاراشیور .

احمد صمیمه عائد سطرلره کلنجه : فاضل احمد بك اونلری یازارکن قلمنی صمیمیتک حقه سنه باتیرمش ، بویوک بر سادهلک ایچنده قانلی بر فلاکتک لوحه سی نه جانلی ، نه اورپر تیحی . اُک کوزهل رسم ، اک بسیط منظره در ، دیرلر . بوسوزک حقیقتنی فاضل بکک صمیمه دائر یازیسسنده کشف ایتدم . فاضل احمد بك بکا آجیادی ، او یازیسنی او قورکن قلبی ایلله آجدی ، کندی تأثرینی ، اضطرابی ، عذابنی ینه ایلله قلبمه یرلشدردی . بو قدرتنک حیرانی اولماق ممکنمی ؟

کوزهل فکرک ، کوزهل سوزک مثالنی صوک دفعه فاضل احمد بکک قیرپنتیسنی اُشه لهرکن بولدم . بونلرک قارشیسسنده کیمکیریمک بیله صلابتنی قایب ایتدیکنی اعتراف ایدیم . ییللردر ، ادبیاتمیزک دنیا سنده دوغاجق بر کونش بکله یوب دورییورز . شاعرک :

رنجیده اولور دیدۀ خفاش ضیادن

دیدیکی کبی کوزلریمز ، غالباً کوندن متأثر اولویور ، اوگنه باقامیور ، اطرافنی کورمیور . اونک ایچون ادبیاتمیزده دوغاجق کونشه حالا انتظار ایدیورز . حالوکه او ، دوغمش ، یوکسه لیش ، آیدینلاشمش وایصیتمش ، خبریمز یوق . فاضل احمد بك بوبکله نیلن کونشدن چاشقه نهدر ؟

۱۲ ایلول ۱۳۴۰

محمد خالد

	ادبیات تاریخی	
--	----------------------	--

نجاتی نك سمری [*]

۱

عثمانلی شعرینک تشکل دورنده ، بویوک شاعر بروسه لی احمد پاشادن صوکرآ ؛ نجاتی ، ایلک مهم و بارز سیادر . شعرندن فضله حیاتی مجهول اولان نجاتی بی ، دیواننده ادبی شخصیتک بوتون تفرعاتیله طانیق ممکندر . اثری شمیدی یه قادار جدی بر تدقیقک موضوعی اولمادینی ایچون ، ادبیات تاریخمیزده کی موقعی الیوم غیر متعین اولان نجاتی ، محصوللری تتبع ایدیلنجه کوریلورکه ، احمد پاشانی تعقیب ایتمکسزین اوکا تفوق ایتشددر . کندی زماننده بیله مناقشه ایدیلن بو حقیقی ، واقعا نجاتی ، محویت کوستره رک لساناً اعتراف ایتک ایسته مه مش ، فقط طبیعتک قوتیله بالفعل اظهار واثبات ایتشددر .

نجاتینک سلفلرینه رجحانی ، اسکی تذکره جیلریمز آره سنده اک زیاده قوت و جسارتله

[*] تدقیقنامه نك ، نجاتینک حیاته عائد قسمی « درگاه » مجموعه سنده انتشار ایتشددر .